INTERVIUL SĂPTĂMÎNII

Timișoara nu mai are o mare echipă de fotbal — vremea Chinezului și a Ripensiei a trecut de mult — dar a rămas (sau, mai bine-zis, a devenit) unul dintre cele mai frumoase orașe din Europa.

Timișoara nu mai are o mare echipă de fotbal, dar are, în schimb, cei mai fermecători „gheparzi" ai fotbalului românesc. În fiecare duminică, la amiază, în celebrul ei restaurant din centru, „Timișoara" — un restaurant cu tavan sculptat, cu policandre și lambriuri, cu loji în lemn de nuc și cu ospătari distinși în jurul meselor... În fiecare duminică, deci, la amiază, se adună pe furiș „gheparzi" care se numesc Grațian Sepi, „Vasi" Deheleanu, Rudolf Bürger, Silviu Bindea și mulți, mulți alții, cărora n-am să le pomenesc numele, pentru că duminica trecută am stat în jurul unei mese doar cu primii trei, și nu mi-ar ajunge toate paginile revistei pentru a reproduce aducerile aminte ale acestor trei veterani care, toți laolaltă, au jucat, acum 39 de ani, în turneul final al campionatului mondial, în faimosul meci de la Triest, cînd echipa României pierdea cu 1—2, în fața Cehoslovaciei, adică în fața finalistei de peste două săptămîni, învinsă și ea la Roma, de Italia, după aprige prelungiri.

Interviul de față este nevoit să abandoneze forma celor precedente. Am să las poveștile să curgă fără întrerupere, așa cum s-a întîmplat în acea duminică frumoasă, la Timișoara. Înainte de asta, am să mă limitez doar să formulez întrebările pe care am încercat să le pun „gheparzilor" :

1. DE CE A SCĂZUT VALOAREA FOTBALULUI TIMIȘOREAN?

2. CE DIFERENȚĂ ESTE ÎNTRE FOTBALIȘTII DE IERI ȘI DE ASTĂZI?

3. CE GÎNDURI AU „GHEPARZII", ACUM, ÎN PREAJMA MECIULUI DE LA LEIPZIG?

●

„Reporterii care se perindă prin Timișoara ne privesc, în general, cu ironie. Pe chipul lor se poate citi un repros : **„Ați fost mari, e adevărat, dar acum trăiți doar din amintirea trecutului".** Unii vorbesc cu și mai multă asprime : **„Se spune că ați fost, într-adevăr, mari, dar rezultatele n-au fost strălucite".** Ori de cîte ori auzim așa ceva, stăm și ne gîndim că etichetele astea sînt o simplă formă de vanitate juvenilă. Fotbalul timișorean, fotbalul Chinezului și al Ripensiei, a apus. Nouă ni se pare firesc. Cînd ceva a ars prea tare, îi vine și vremea apusului. În fond, nimeni nu-i reproșează astăzi Atenei că a încetat să mai aibă cei mai buni sculptori din lume. Așa e și cu fotbalul. Timișoara a fost un mare oraș al fotbalului, care s-a confundat aproape cu „aleasa României" într-o vreme cînd fotbalul european era adunat aici, în Europa Centrală. Noi jucam cu ungurii, cu cehoslovacii, cu iugoslavii, cu italienii. Așa era tot fotbalul Europei. De Portugalia nu auzise nimeni, mama lui Eusebio nu se născuse încă, Spania rezista doar cu Zamora, Franța avea, ca și astăzi, doar ziariști de prim rang, Anglia nu catadicsea să vină pe continent decît arareori, în vacanță, așa că fotbalul se petrecea aici, în Europa Centrală, unde am apucat să intrăm și noi, după ce, timp de aproape 10 ani, fusesem doar ai Balcanilor, cu meciuri alternînd între Sofia și Istanbul și uneori Atena, care nu era nici măcar Atena de astăzi, a lui Domazos și a lui Elefterakis... Asta a fost Timișoara. Timișoara Mehalei, care a reușit să treacă fotbalul românesc din Balcani în Europa Centrală, să-i elimine din Cupa Europei Centrale pe bunicii lui Rivera de astăzi și să se bucure la gîndul că Rapid, cu timișoreanul Rafinschi în formație și cu Pișta Wetzer — dacă vrei — a reușit să elimine, în aceeași zi, pe Ujpest, un fel de Ajax al vremii, deoarece Cupa Europei Centrale se afla în vitrină, la Budapesta, în casa lui Zsengeller, iar cupa aceea era tot ce avea Europa mai de preț, pentru că nu apăruse încă L'Équipe-ul, care să o facă pe cea mare, de astăzi, inspirată de faptul că avioanele brăzdează Europa în două ore, nu ca pe vremea noastră, cînd un drum la Milano te costa două zile și două nopți, pe bănci de lemn și hrană în desagă, cînd somnul era înlocuit cu glumele noastre tinerești...

●

...Ne întrebi dacă noi, fotbaliștii de pe timpuri, am fost mai disciplinați decît cei de astăzi, dacă am dus o viață mai sportivă. O să-ți răspundem nu din ușa altarului, ci de la masa asta cu bere bună. Nu credem că am fost niște sfeșnice. E adevărat, însă, nu ne-au plăcut „tăriile". Dar o bere nu refuză nimeni. Nici Cruyff, nici Dobay, nici Dumitrache, Dinu sau Dobrin. La urma urmei, dacă **„băutorii de apă nu fac versuri"** — asta-i lege — nici sihaștrii nu știu să dribleze — asta iar e lege... Discuția, însă, nu stă în urmărirea paharului sau păhărelului. Și cred că nu e bine să faci idoli din cei bătrîni, ca să-ți verși focul pe cei tineri.

Viața fotbaliștilor de astăzi este mai grea ca a noastră. Astăzi șmotrul e mult mai mare. Drumurile sînt fără oprire. Copiii noștri se urcă în avioane toată ziua, abia apucă să coboare și hai la antrenament, pentru ca apoi să treacă prin fața Louvre-ului sau a Forum-ului de parcă ar fi un grup de turiști americani, grăbiți să le vadă pe toate. Știm că e mai greu astăzi. Un singur lucru am avut noi în plus, și — o să ți se pară curios — dar poate că aici e și adevărul : nefiind solicitați la tot pasul, noi ne-am bătut mai mult pe teren, fără socoteli precise, fără trageri de timp, și fără calcule savante. Asta-i un lucru absolut adevărat. Noi ne-am bătut mai mult, de două ori, de trei ori mai mult. Ai să spui că altul a fost fotbalul pe vremea aceea. Poate că-i așa, poate că nu e. Tare am vrea să-l vedem pe Dumitrache întrînd în pieptul lui Lazăr Sfera. Nu cred că ar ieși viu din ciocnirea asta. Îmi aduc aminte, acum vreo 10 ani, am jucat un match de old-boys, la Arad, cu „aleasa" Aradului. Înainte de joc, Beke se apropie de noi și ne întreabă : **„E adevărat că Lupaș joacă la arădeni?"** — I-am răspuns că e adevărat. Și Beke și-a scos ghetele din picioare : **„Atunci eu nu joc."** Îi era frică de contrele lui Lupaș.

Noi am iubit mai mult fotbalul. Pe vremea noastră, fotbalul nu ajunsese să fie un mijloc. Eu, Rudy Bürger, am 52 de ani de meserie, că sînt tîmplar, și lucrez încă, la 65 de ani, cele patru luni ale pensionarului. N-am părăsit meseria asta niciodată. Nu m-am gîndit s-o părăsesc nici cînd elveții, la Berna, îmi oferiseră bani pentru 10 ani, ca să rămîn în Elveția și să joc la ei. N-am rămas pentru că nici nu m-am gîndit vreodată să pot face așa ceva și nici nu mi-am închipuit că am să pot să trăiesc altundeva decît la Timișoara, care este cel mai frumos oraș din Europa — ți-o spune unul care a umblat ceva...

Noi am iubit fotbalul mai mult decît pe iubitele noastre. Ripensia a fost, pentru noi, prima logodnică. Țin minte, ne-am dus odată la Baia Mare, am jucat cu Phoenix și am cîștigat cu 9—0. Seara a fost bal. Aproape de miezul nopții a venit ispravnicul de la „Tricolor" și ne-a rugat să jucăm a doua zi un meci cu „Tricolorul", și să-i batem doar cu 8—0, ca să se răzbune astfel pe Phoenix. Ispravnicul a fost darnic, și așa s-a întîmplat. A doua zi am cîștigat cu 8—0. Seara, la bal, s-a organizat, așa, pe nepusă masă, un al treilea joc, cu Stăruința. După 35 de minute era 5—0. Atunci, primarul a venit în mijlocul terenului, a oprit meciul, ne-a pus în spatele fanfarei și ne-a chemat la masă, spunînd că suporterii de la Stăruința nu mai vor să vadă jocul în continuare, pentru ca să rămînă scris în scripte că Stăruința a pierdut **DOAR** cu 5—0 în fața Ripensiei.

Era tare frumos să joci fotbal la Ripensia. Într-o zi, ne-am dus tocmai la Bacău. A fost lume multă, neașteptat de multă. Băieții din Bacău se canoneau și ei cu mingea. Am hotărît să facem un joc blînd, ca să se bucure oamenii din tribune. Și așa s-a întîmplat în prima repriză. Conduceam cu 2—1. Din nenorocire pentru gazde, la pauză, ne-am trezit în vestiar cu un fost conferențiar de la Timișoara, mutat la București, fi ținem minte și numele: Mircea Bobîrnac. Fără prea multe temenele, Mircea Bobîrnac ne-a tras o papară, spunînd că el a venit să vadă Ripensia cea mare. Atunci am stabilit că în cinstea lui Mircea Bobîrnac trebuie să dăm 12 goluri. **Cu Cehoslovacia. Cînd aud așa ceva, mi se face negru chiar astăzi. Și ce bine țin minte faza pentru care am suferit atîta! Știi care e adevărul? Meciul a fost transmis la radio, de Țari. Iar băieții de pe banca rezervelor mi-au povestit totul după joc. La un moment dat, Țari, care se afla cu microfonul lîngă ei, a început să strige : „Mingea se află la Sepi, care îl driblează pe Cambal... Încă un dribling... Ctirocky e la pămînt... Sepi îl driblează și pe portarul Planicka! Trage la poartă! Dar ratează cea mai mare ocazie a meciului."** După meci, **i-am spus cu lacrimi în ochi : „De ce ai făcut asta? Și mi-a răspuns : „Lasă, Grațian, așa a fost mai frumoasă transmisia". Îmi venea să-l omor. Faza se desfășurase cu totul altfel. Dobay a demarat pe extremă și s-a pregătit să** în min. 85 era 11—1 pentru noi. Necazul a fost, însă, că Rafinschi, care a rămas copil toată viața, a vrut cu tot dinadinsul să dea golul numărul 12. Și noi, care eram tot niște copii, ne-am hotărît să-l împiedicăm să dea acest gol. I-am furat toate mingile din picioare, numai ca să nu poată trage la poartă. Odată, s-a supărat atît de tare pe Bürger, încît l-a fugărit în lanul de porumb de lîngă teren. Au dispărut amîndoi și au revenit peste vreo două minute. Cam prin minutul 89, Rafinschi a tras cu capul la poartă, dar Schwartz a plonjat și a ținut locul portarului băcăuan, „ratînd" încă odată înscrierea golului...

●

...Are cuvîntul Grațian Sepi : **„Știi de ce povestim toate astea? Ca să descreștim puțin frunțile „tricolorilor" noștri de astăzi. Ce a fost a trecut! Un singur lucru a rămas : tricoul echipei naționale, la care noi am ținut cel mai mult, și la care sîntem siguri că îl ține și el. Eu, de pildă, am un singur necaz în viață. De aproape 40 de ani, mi se spune că am ratat victoria de la Triest, în jocul centreze. Eu mă aflam în colțul careului. Dobay a centrat. Mingea plutea spre careu. Au sărit la cap Bodola și fundașul cehoslovac Bürger. Am calculat totul în fracțiune de secundă. Mi-am zis că din capul lui Bürger mingea va ricoșa spre mine. Dar, din ciocnirea celor doi, mingea a scăpat neatinsă, și a sărit în fața mea, cam la vreo șase metri. Planicka s-a aruncat, m-am aruncat și eu. Am reușit să strecor mingea pe sub el, cu piciorul întins. Și mingea a trecut milimetric pe lîngă bară. Așa a ratat Grațian Sepi „victoria" împotriva Cehoslovaciei.**

Urăm tricolorilor noștri de astăzi să fie mai norocoși decît am fost noi. Noi știm că, într-un meci ca acela de la 26 septembrie, toată lumea știe ce are de făcut. Într-un asemenea meci se uită totul. Rămîne doar tricoul pe care-l simți pe piept toată viața".

●

Sepi, Bürger și Deheleanu au tăcut pe neașteptate. În ochii fostului centru înaintaș Grațian Sepi am zărit o lacrimă veche de 39 de ani...

Ioan CHIRILA

GRAȚIAN SEPI

„DE PE URMA FOTBALULUI RĂMÎI CU TRICOUL, PE CARE-L SIMȚI PE PIEPT TOATĂ VIAȚA"

VASILE DEHELEANU

„NOI, CEI DIN TIMIȘOARA, AM URCAT FOTBALUL ROMÂNESC DIN BALCANI ÎN EUROPA CENTRALĂ"

RUDOLF BÜRGER

„VIAȚA FOTBALIȘTILOR DE ASTĂZI, E, TOTUȘI, MAI DURĂ DECÎT A FOST A NOASTRĂ"

Bürger, Sepi, Deheleanu — Foto : Virgil CRIOȘTEANU — Timișoara

CU CITITORII ● DIALOG

● **UNDE TREBUIE CAUTATE CAUZELE.** „Oare nu credeți — ne scrie tîrgovișteanul Nicolae Nița — că **Progresul merita o soartă mai bună? Acum, cînd echipa traversează o perioadă și mai grea, aflîndu-se în coada clasamentului seriei Diviziei B în care joacă, de ce nu se iau măsurile corespunzătoare pentru redresarea acestei formații...?"**

— Dacă o luăm mai din urmă, desigur, echipa din strada dr. Staicovici nu merită să retrogradeze. Era tînără, avea în rîndurile ei jucători de mare talent și perspectivă (Beldeanu, Dudu Georgescu, Mircea Sandu, Năstase, Dumitriu IV, Tănăsescu etc.) care, indiscutabil, ar fi putut face față, sub culorile Progresului, confruntărilor Diviziei A. Dar dv. stimate tov. Niță, vedeți cauzele degringoladei acestei echipe ca fiind numai de natură... externă. Le căutați mult prea departe de... Progresul însuși. Noi zicem că principalul vinovat de soarta acestei echipe nu-i nimeni altul decît clubul Progresul, conducerea acestuia. Pentru că este inadmisibil să ai atîția jucători buni, să dispui de un centru de copii și juniori la care se lucrează cu mare pasiune și folos, să posezi o bază sportivă excelent amenajată, și, totuși, să nu reușești să te menții printre primele 16 echipe ale țării. Ba, mai mult, să ajungi în situația de acum, cînd Progresul se află pe locul pe care se află în Divizia B. Repetăm, cauzele trebuie căutate acolo, în perimetrul clubului sub platanii din str. dr. Staicovici.

● **UN SUPORTER... REFUZAT. „Mă numesc Soare Liviu și cu toate că sînt din Galați, echipa mea preferată este Rapid București, pe adresa căreia — calea Giulești 18 — am expediat pînă acum nenumărate scrisori. Am scris Rapidului că doresc să-i devin suporter, că vreau o însignă și un carnet pe care să plătesc în mod regulat cotizația. Nu mi s-a răspuns nici măcar un singur rînd. Sînt foarte mîhnit cînd vă scriu aceste rînduri. Stau și mă întreb ce s-ar întîmpla dacă toate cluburile ar proceda asemănător?...".**

— E foarte simplu răspunsul : ar rămîne fără suporteri. Ne miră, totuși, faptul că Rapidul nu are nevoie de suporteri. Cu atît mai mult cu cît, cu puțin timp în urmă, giuleștenii (cei de la club, bineînțeles) se plîngeau că ei au suporteri numai cu... gura, nu și cu fapta; adică suporteri adevărați, așa cum doriți dv. — Liviu Soare, din str. Labirint nr. 1, Galați — să deveniți. Am inserat în acest răspuns și adresa, presupunînd că măcar de astă dată veți primi un răspuns expediat din calea Giulești nr. 13.

● **CONTRASTE. „Aș vrea să știu, unde activează în prezent fostul jucător al Rapidului, Ion Ionescu, despre care n-am mai auzit în ultimul timp?", ne întreabă Gheorghe Ghiță** din com. Budești, Ilfov.

— În prezent el nu mai este antrenor la Rapid, ci asistent la A.S.E.

„Și o curiozitate a mea : la cîte echipe a jucat, pînă acum, Pavlovici?".

— Dar cine mai poate ști cu precizie? Ne amintim, totuși, că a jucat la Recolta Carei, Jiul Petroșani, Viitorul, Steaua, A.S.A. Tg. Mureș, Progresul București, C. S. Tîrgoviște, Petrolul, Steagul roșu, Metalul Drobeta Tr. Severin, Triumf București și... multe altele. Nu l-a prea legat ața de vreun loc anume!

● **PE SCURT. Toma Cojocaru** (București) : Și în ultima vreme, paralel cu meciurile oficiale, echipa națională a susținut și cîteva partide amicale : cu Austria, Franța, U.R.S.S. ; **Petre Izghireanu** (Lugoj) : Greșeala a aparținut, în egală măsură, ambelor părți care au hotărît organizarea meciului acela dintre Vulturii Textila Lugoj și Jiul ; **Dumitru Ștefan** (București) : Nu avem fotografia solicitată ; **Costel Ochiuz** (Vatra Dornei) : Victoria Roman a mai activat în Divizia B ; **George Nichifor** (Craiova) : Am prezentat, în ultimele numere de revistă, date despre Fiorentina ; **Nițu Lepădatu** (Făgăraș) : 1. Petrolul a fost de patru ori campioană : 1929/30, 1957/58, 1958/59 și 1963/66. 2. Ion Constantin s-a transferat la Petrolul, venind de la Steaua. Acum joacă la Sportul studențesc